

Tartu Ülikool
Ülikooli 18
50090 TARTU

10.01.2012 nr 26.1-3/24-37

OTSUS

tippkeskuse toetamise jätkamise kohta

Sihtasutus Archimedes (registrikood: 80011561; aadress: Koidula 13a, 10125 Tallinn) Struktuuritoetuste rakendusüksus (edaspidi rakendusüksus) teeb otsuse Tartu Ülikooli (registrikood 74001073) projekti „Bioloogilise mitmekesisuse tippkeskus“ (struktuuritoetuse riiklikus registris nr 3.2.0101.08-0009) toetamise jätkamise kohta. Otsuse tegemise aluseks on haridus- ja teadusministri 18.01.2008 määrus nr 3 „Meetme „Teaduse tippkeskuste arendamine“ tingimused“ (RTL 2008, 9, 111 koos edaspidiste muudatustega; edaspidi Määrus) § 21 lg 3 p 1.

07.07.2008 tegi rakendusüksus otsuse nr 26.1-3/24 (edaspidi Otsus), millega rahuldati Tartu Ülikooli taotlus projektile „Bioloogilise mitmekesisuse tippkeskus“ (edaspidi ka tippkeskus) struktuuritoetuse saamiseks taotletust väiksemas mahus, Otsuses sätestatud tingimustel. Otsust on muudetud 06.01.2009 otsusega nr 26.1-3/24-7.

Määruse § 21 alusel ja meetme „Teaduse tippkeskuste arendamine“ vahearuande hindamisjuhendist juhindudes viis rakendusüksus 2011. a sügisel läbi vahehindamise tippkeskuse tegevuskava elluviimise ja toetuse kasutamise hindamiseks. Toetuse saaja poolt 24.10.2011 esitatud vahearuannet hindas vahehindamiseks moodustatud hindamiskomisjon, kaasates 1. kriteeriumi hindamisel väliseksperite.

Vahehindamise hindamiskomisjon esitas 09.01.2012 rakendusüksusele tippkeskuse vahehindamise aruande koondraporti (käesoleva otsuse lisa) koos selles sisalduva ettepanekuga jätkata tippkeskuse toetamist vastavalt taotluse rahuldamise otsusele.

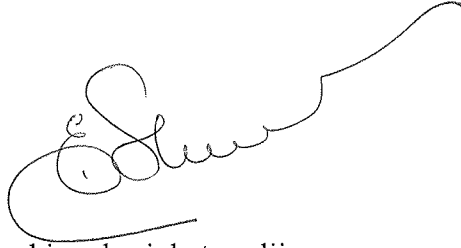
Lähtudes eeltoodust rakendusüksus

o t s u s t a b:

jätkata tippkeskuse „Bioloogilise mitmekesisuse tippkeskus“ toetamist vastavalt taotluse rahuldamise otsusele.

STS § 34 lg 1 ja haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354 koos edaspidiste muudatustega) § 71 lg 1, § 72 lg 1, § 73 lg 1 ja § 75 kohaselt on Tartu Ülikoolil õigus esitada

30 päeva jooksul otsusest teadasaamise päevast arvates Sihtasutuse Archimedes kaudu Haridus- ja Teadusministeeriumile vaie.

Eve Sild
Sihtasutuse Archimedes juhatuse liige

Lisa: koopia vahearuande hindamise koondraportist projekti „Bioloogilise mitmekesisuse tippkeskus“ kohta.

Mariann Saaliste 7 300 507
mariann.saaliste@archimedes.ee

Meetme „Teaduse tippkeskuste arendamine“ vahearuarde hindamise koondraport

Projekti nr: TK13 3.2.0101.08-0009	Pealkiri: Centre of excellence Frontiers in Biodiversity Research (FIBIR)
Tippkeskuse juht: Prof. Martin Zobel, head of the Centre of Excellence Edgar Karofeld, senior researcher, managing director	

Kriteerium	Hinnang: 1. Väljapaistev tase 2. piisav või sellest kõrgem tase 3. ebapiisav tase
<p>1. Teadustöö olulisemad tulemused</p> <p>Keskuse teaduslikku taset hindas kaks väliseksperiti, kes ise on oma ala juhtivad teadlased ning kelle teadussaavutused ületavad mäekõrguselt oma eriala keskmisi (h-indeks, viiteid artikli kohta) näitajaid.</p> <p>Oma hinnangus keskuse teaduslikule tasemele olid mõlemad välishindajad üksmeeles – tegemist on suurepärasest teaduslikku potentsiaali omava keskusega. Tsiteerides ühte hindajat: „ ... <i>it is truly amazing that such a small country as Estonia could have produced such a distinguished group of scientists in biodiversity research</i>“. Tulevasi arenguid silmas pidades soovitatakse keskusel mõelda ka selle peale, et oma teadusproduktiooni tulevikus avaldada juhtivates väljaannetes nagu <i>Nature</i>, <i>Science</i>, <i>PloS Biology</i> ning <i>Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America (PNAS)</i>. Samas tunnustatakse seda, et keskuse senine publitseerimiskeskond hõlmab kõiki juhtivaid ökoloogiaajakirju (nagu <i>Ecology Letters</i>, <i>Trends in Ecology&Evolution</i>, <i>American Naturalist</i>, <i>Ecology</i>, <i>Global Ecology and Biogeography</i> jne).</p> <p>Eriiselt tõstetakse esile kahe grupi taset, kelle töö on viinud uutele uuenduslikele tulemusteni (nt „<i>dark diversity</i>“ kontseptsioon)</p> <p>Mõlema välishindaja arvates on keskuse taset kindlasti aidanud tõsta otsus kaasata keskuse töösse ka bioloogilise mitmekesisuse säilitamise grupp.</p> <p>Välishindajate üksmeelne otsus on, et keskus väärib kõrgeimat hinnangut ning oma kvaliteedilt võiks ta konkureerida ükskõik millise Euroopa või maailma vastava keskusega.</p>	Väljapaistev tase
<p>2. Tippkeskuse töö koordineerimine, juhtimine ning koostöö teiste osapooltega</p> <p>FIBIR ühendab kuut sihtfinantseerimise teemat täitvat uurimisrühma. Tippkeskuse igapäevaseid otsuseid teeb juhtkond, mis koosneb tippkeskuse juhust, tegevjuhust ja sekretärist. Juhtkonna tegevust suunab üheteistliikmeline tippkeskuse nõukogu, kes otsustab kõigi olulisemate küsimuste – uurimissuundade, eelarve jmt üle. Lisaks on keskuse juhtimisse kaastatud kolm Eesti eksperti, et nõustada ja hinnata keskuse tööd väljastpoolt.</p>	Väljapaistev tase

Erinevate uurimissuundade integreerumisele ja uurimisrühmade vahelise koostöö tihendamisele on kaasa aidanud ühised ajurünnakud, ühisseminarid ning ühiskasutuses olevad laborid. Eriti oluline saavutus oli ühise füsioloogia- ja molekulaaruuringute laboratooriumi rajamine, kus on kaasaegne seadestik ja koolitatud kaader. Lisaks käitamiskulude vähendamisele ja töö tõhususe parandamisele edendab ühislabor erinevate uurimisgruppide teadlaste vahelist suhtlust. See viib omakorda paranenud infovahetuse, uute ühistaotluste jms tulemusteni. Samuti võimaldas ühislabor palgata kõrgetasemelisi statistika ja andmetöötluse spetsialiste. Tänu tippkeskuse rahastamisele ja tsentraliseeritud projektijuhtimisele aitab tippkeskus optimaalselt hankida vajalikku teadusaparatuuri, kemikaale, tellida täiendavaid laborianalüüse ja seeläbi parandada teadlaste töö üldist tulemuslikkust.

FIBIR on seitsmest 2008. aastal rahastuse saanud tippkeskusest kõige kiiremini kasvanud keskus, kus võrreldes esialgse plaaniga (38) on täiskohaga teadurite arv jõudnud 58-ni. Ka on suudetud kolm korda plaanitud rahastust teaduri kohta suurendada. Kui see ei ole tingitud väga väikesest plaanist, siis tähendab see edukat ja tulemuslikku keskuse juhtimist.

Kuna summaarselt kasutavad tippkeskuse konsortsiumi liikmed paljusid erinevaid rahastamise allikaid (ETF, TKN, EL projektid, rakenduslikud projektid avalikule sektorile ja erasektorile), seejuures üle 70% tuleb väljastpoolt tõukefondide toetust, võib öelda, et riskid on suurel määral hajutatud. Märkimist väärivad rakenduslikud uurimisprojektid avaliku sektori asutustele (Keskkonnaministeerium, Looduskaitse keskus, Keskkonnaamet, Riigi Metsaamet jt). Arenenud on Eesti- sisene teaduskoostöö, pooleli on koostööprojekt Tallinna Tehnikaülikooli Süsteemibioloogia Instituudiga, Genoomika Tippkeskusega, Maaülikooli metsateadlastega, Tallinna Ülikooli Ökoloogia Instituudiga jm.

Tippkeskuse loomine on aidanud kaasa rahvusvahelise koostöö edendamisele. Tööle on võetud mitu välisteadlast, seetõttu on tihenened sidemed ka nende teadlaste laboritega. FIBIRis on käinud külas mitmed väljapaistvad teadlased, kelle loengud ja seminarid on aidanud tõsta keskuse teadlaste taset ja loovad aluse edasiseks koostööks. Toimub koostöö Kanada teadlastega (*Peatland Ecology Research Group, Laval University*).

3. Tippkeskuse sotsiaalmajanduslik mõju

Bioloogilist mitmekesisust ohustavate tegurite uurimine on aktuaalne kogu maailmas ja seega on sellisel tippkeskusel suur sotsiaalmajanduslik tähtsus nii Eestis kui ka maailmas laiemalt. Bioloogilise mitmekesisuse andmebaas, mis on koostatud FIBIR teadlaste poolt, omab Euroopa dimensiooni.

Tippkeskuse oluline eesmärk on tutvustada teadust laiale avalikkusele. Tippkeskuse seminarid on avatud kõigile huvilistele. Iganädalastel seminaridel esinevad sageli välisteadlased ja külalised teistest Eesti teadusasutustest. Kogu info on kättesaadav ka tippkeskuse kodulehel. Sagedased on tippkeskuse teadlaste esinemised raadios ja televisioonis. Toimub koostöö Eesti bioloogia õpetajate täienduskoolitust korraldava organisatsiooniga (Sagadi Koolituskeskus). Tippkeskuse teadlased osalevad nõuandvate ekspertidena Keskkonnaministeeriumi, Riigi Metsaameti, Keskkonnaameti, Eesti Turbaühing jm asutuste töörühmades ja komiteedes. FBIR on

väljapaistev tase

olnud üle-Eestiliste ja rahvusvaheliste konverentside korraldaja. Keskus suursündmuseks oli enam kui 300 osalejaga tippasemel ökoloogiakonverentsi, samuti mitmete uurimisvaldkondade seisukohalt oluliste teaduskohtumiste korraldamine.		
Üldhinnang:	väljapaistev tase	
Hindamiskomisjoni ettepanek: 1) jätkata tippkeskuse toetamist vastavalt taotluse rahuldamise otsusele 2) muuta taotluse rahuldamise otsust ja jätkata tippkeskuse toetamist 3) muuta taotluse rahuldamise otsust ja lõpetada tippkeskuse toetamine	☒ ☐ ☐	
Hindamiskomisjoni esimees: Andres Koppel	Allkiri: 09.01.2012	